

עין משפט
גד: נר מצוה

הזהב פרק רביעי כבא מציעא

מסורת הש"ס

6 ז"ק קב... ס פסחים לא:
 7 ומהוהו ס"ו מ"א:
 8 ונקמן נה: ד ופ"י
 9 פס"י ממות ל: ד"ה
 10 לטפת... ס ומהוהו ע"ל:
 11 מהוהו ט: ע"ש:
 12 ודברים י"ד... ס ומהוהו
 13 קט"ו... ס ויקרא כג:
 14 ומעילה י"ג... ס ויקרא
 15 ו... ס ויקרא כג:
 16 ויקרא ה'... ס ומהוהו
 17 ו... ס כפי משיטו
 18 ויקרא ס... ס ס"ד ל"ג

גליון הש"ס
 רש"י ד"ה או דלמא וכו'
 אלא אי בראבא או
 בבוהו... ע"י מהוהו ד"ה
 ע"י חס"י ד"ה לעטפ
 ומתוס' ל' ע"י חס"י ד"ה
 לעטפ:

מוסף רש"י

נמן לו את הקרן. לאחר
 שנשבע יהודה ונתפייס
 קרן וחומש נשבע לו
 שביעה שנים על החומש
 שנתנו לו יהודה ובי"ב
 ע"ל. הרי זה מוסף
 חומש על חומש. חומש
 של חומש, דמחש לחשון
 נשבע קרן, עד שיתחייב
 הקרן פחות משהו
 פרוטה. שם חזר ונתן
 לו חומש לחשון ונשבע
 על הש"י והיה משלם
 חומש וחומש של חומש
 שני וכן לעולם עד שיתחייב
 הקרן של חומש שלא יפטר
 לו שיהפוטו. שם נ"ג.
 ואחר כך, לחמירין
 כפרה כפרה דומה (ע"ו)
 כינה כפיה ומהוהו ככלל
 אכילה והכל כתיב כי
 יאכל קרש כנגנה, דלילי
 נזלה והכלילה לנה, אפילו
 כנגנו דלא דע סחא
 מרובה. לוי משלם חומש
 אלא קרן כשאר מוסף
 חולין ועלמא, דלמר מר
 כי יאכל פרט לחמירין
 פסוטי. ל'... וחומש
 דחומשא. שיתחייב
 נשפין פרומה וס' חזר
 והכל כנגנו אוהו חומש
 לחשון חזר ומשלם חומש
 עליו (שם). הפודה את
 הקרש. ולא על חמירין.
 המקדש כפי (לפסו וכו').

ש"מ חומשו כמסו. דמשלם
 נבי אשם גזילות כתיב אם
 חמישית הרבה: וסגן. נמי
 לאחר שנשבע והודה ונתחייב
 שחזר וכפר את החומש ואמר נתחייב
 לך ונשבע יהודה הרי זה מוסף חומש
 על חומש וכפר וכן אם חזר ונתן
 לו חומש ראשון שנשבע עליו וחזר
 וכפר ונשבע על חומש שני והודה
 מוסף חומש על חומש שני וכן לעולם:
עד שיטעם הקרן. חומש הוא
 מחוייב כבר וחזר וכופרו קריו קרן.
 עד שחפא כפירת שבעתו כפחות
 משהו פרוטה: **נבי פרוטה.** אולם
 תרומה בשוגג: **כתיב חמישית.** דלא
 משמע אלא חד חומש ואפ"ה תמן
 בה חומשא דחומשא כגון אם נתן
 קרן וחומש מן החולין כמשפטו
 ונעשו התשלומין תרומה וחזר ואלל
 אותו חומש משלם אותו וחומשו:
ואחר כך. שמן של תרומה דסיכה
 כשחיה ושחיה כאלילה דלמירין כפי
 כפרה (דיומא) (דף ע"ו). שחיה
 כאלילה מואלקת לפני ה' וגו' וכתיב
 ביה מירושן וסיכה שחיה דכתיב
 ומנא כמיס קרבו וכשמן בעלמתי
 אכל אם ביצרה על ידי דבר אחר
 אינו משלם חומש דאשם כי יאכל
 קדש כמיס) פרט למוקד את התרומה
 על ידי דבר שאינה אכילה: **נבי מעשר.**
 גבי פדיון מעשר שני דכתיב ביה
 נמי וחמישיתו יוסף עליו: **לא כמכח**
כסיב ביה. משמעות דחמישית הרבה:
ולא מיתנא סנא ביה. חומשא
 דחומשא כגון אם חזר וחילל את
 החומש הראשון: **ולא איבעווי מיבעיא**
 לן. אם מוסף חומש על חומש אם
 לא דפשיטא לן דלא מוסף דלא אשכחן
 ביה רמו נקרא כדאשכחן בתרומה
 רמו פורחא כדנעין למימר קמן
 דבתרומה כתיב יוסף חמישיתו ולא
 כתיב יסף כדגבי מעשר ולשון יוסף
 משמע שתי תוספות יוסף וחזר
 ויוסף אכל יסף חדא משמע: **נבי**
קדש. הפודה את הקדשו כתיב
 וחס המקדש יגאל יוסף חמישית
 כסף ערכך: הכי גרסינן **ופנ הפודה**
אם הקדשו מוסף חומש. ובמתי
 דפירקין הוא. ולא גרסינן הנהגה מן
 ההקדש זה פרוטה כו' דהיא
 נמעילה קח מיירי וגבי מעילה לא
 כתיב יוסף אלא יסף ולא כתיב
 חמישית אלא חמישיתו ואת אשר חטא
 מן הקדש ישלם וגו' (ש"ו). מאי. אם חזר
 וחילל את החומש מהו שיוסף חומש
 מי אמרינן האי דגבי תרומה אע"ג
 דלא כתיב חמישיתו תמן בה חומשא

דחומשא משום חוספות או עממא
 תרומה לאו משום משמעותא הוא אלא
 משום דקיימא לן גורעין ומוסיפין ודורשין
 ביה יסף חמישיתו ושבית ליה כסף
 חמישית אע"ג דשקלת כו'. ואם חלמך
 נישדיה כדמלע מידיה וקרי חמישית
 כסף ערכך לא אשכחן גורעין ומוסיפין
 להפסוק את החיבה
 * אלא או כדאש או כסופה כדלמירין
 כסדר יומא (דף מה). ולקח מדס הפסד
 דס מהפסד יקבלנו: **סופוק ליה כו'.**
 מאי קמנעיא ליה לרבא מיפוק
 ליה דאם חזר וחילל את החומש הראשון
 אין מוסף חומש דהוה ליה הקדש
 שני אפילו חזר וחילל קרן עצמו שהתפייס
 תחת הראשון אין מוסף חומש: **וא"ר**
 יהושע בן לוי כו'. וילף לה מקרא
 שנשמעה: **חומש כחפסא הקדש דמי.**
 שהרי מאליו יתמוסף ולא נתפס תחת
 הראשון הלכך נעין מטעם דקדש שני
 לא תפשוט ליה משום ליה: **המתפייס.**
 זה תחת הראשון שהשני כקדושה של
 אחר ולא מחמת עצמה כהוה לו:
ואם כבהמה הטמאה. הוה ליה למכתב
 ואם כבהמה טמאה כו' ואם כבהמה
 טמאה ליה לא משכח לה נמי שחפא
 הקדש שני שיתפייסה לנדק הבית
 תחת נדק הבית אחר: **וכולה לשמים.**
 שאין לנעלים בה כלום דסתם הקדש
 כבהמה טמאה לנדק הבית היא: **ומעלין**
בה. שחפא קמ"ד דמעילה ממש קאמר
 ולא אפשר ליה לאוקומא הכי חדא
 דקרא לא נמעילה משמע ועוד דלפילו
 ליה גבה כל הני שיכל מעילה לענין
 הקדש: **דלמא לענין חומש קאמר.**
 זה מעילה לאו מעילה ממש קאמר
 ולא נהנה מן ההקדש אלא בחומש
 קאמר ונבא לפדות הקדש קאמר וקרי
 לחומש מעילה משום דמעילה נמי
 שייך חומש ולמעוטי הקדש שני
 אחא ודכדי יהושע בן לוי:
 כדמלע

מוסיף חומש על חומש. וא"ת והא
 לעיל כריש פירקין (דף מה).
 נעין יתן לו כלי או נטל וזמר והפקדו
 אללו וי"ל דמי"מ
 ס"ד כיון שבה מחורת חומש לא
 מייתי עליה קרנן ואין מוסף
 עליה חומש אחר קמ"ל: **ולא מיתנא**
הנא. לא הן ולא לאו
 וא"ת והתנן במסכת מעשר שני
 (פ"ב מ"ו) סלע של חולין ומעשר
 שנמערבו מביא כסלע מעות ולא
 קמני כסלע וחומש מעות אלא תמן
 דלון מוסף חומש על חומש וי"ל
 דלא חשש להזכיר אותו חומש מדע
 שרי על קרן שני מוסף חומש
 כדתיב כההנה (מנחות דף פ"ב. ושם)
 המתפייס מעות מעשר שני שנלמס
 כשהוא פודה מוסף ב' חומשין
 אחד למעשר אחד לקדש ואפ"ה
 לא קמני מביא כסלע וחומשו של
 קרן מעות:

מה כסף ערכו כו'. ומעליו לא
 מלי דריש כדפרישית לעיל
 ומכסף ערכו נמי לא מלי מפיק אלא
 יתחלל על הקרקע דלא אחא אלא
 לאורוי דכי אימיה לחומש בעולם הו
 דינו כמו קרן להוסף עליו חומש:
הקדש ומעשר. הפוסק זה
 מזה דמעשר אין מוסף
 חומש על חומש ועל חולין שני מוסף
 חומש כדלמך כההנה (שם) והקדש
 הו איכפא:
בשלמא כולה דשמיים דפעוטי
 כו'. דלית בהו מעילה
 ה"ת למפקר הא קרא נמעילה לא
 משמע: **דלמא** דענין חומש
 קאמר. וא"ת הא כבר ממעטינן
 הקדש שני מן המקדש ולא מן
 המתפייס וי"ל דהכא דלעיל מיירי
 נמקדש צימו והכא מיירי כבהמה
 טמאה דהו מטלטלין וזריכי ומשום
 הכי לעיל נמי אינטרין כסף ערכו
 להוסף חומש על חומש משום דלא
 כתיב חמישיתו גבי מקדש צימו
 אע"ג דכקרא דמקדש כבהמה טמאה
 כתיב יוסף חמישיתו (והמרייהו)
 גאם כחוקותי):
לענין חומש קאמר. פרש"י
 מועלין בה היינו ומוסף
 חומש ומימה והלא שלמים אינה
 כולה לשמים ומוסף חומש כדלמך
 כההנה (שם) וי"ל כדמתקנא דמורת
 כהניס מרבה אף קדשים קלים והכי
 אחא

לחנא בשלמא כולה לשמים למעוטי
 קדשים קלים כיון דאית להו
 לבעלים כגויהו לית בהו מעילה
 אלא תחילת הקדש הוא דאית ביה
 מעילה שני חומש קאמרת וברכי
 יהושע בן לוי אמר ליה אין הכי
 קאמינא אמר ליה רב אשי לרבינא
 בהמה טמאה בתחילת הקדש איתא
 באמצע
 דחומשא משום דכתיב יוסף דמשמע
 שתי תוספות או עממא תרומה לאו
 משום משמעותא הוא אלא משום
 דקיימא לן גורעין ומוסיפין ודורשין
 ביה יסף חמישיתו ושבית ליה כסף
 חמישית אע"ג דשקלת כו'. ואם חלמך
 נישדיה כדמלע מידיה וקרי חמישית
 כסף ערכך לא אשכחן גורעין ומוסיפין
 להפסוק את החיבה
 * אלא או כדאש או כסופה כדלמירין
 כסדר יומא (דף מה). ולקח מדס הפסד
 דס מהפסד יקבלנו: **סופוק ליה כו'.**
 מאי קמנעיא ליה לרבא מיפוק
 ליה דאם חזר וחילל את החומש הראשון
 אין מוסף חומש דהוה ליה הקדש
 שני אפילו חזר וחילל קרן עצמו שהתפייס
 תחת הראשון אין מוסף חומש: **וא"ר**
 יהושע בן לוי כו'. וילף לה מקרא
 שנשמעה: **חומש כחפסא הקדש דמי.**
 שהרי מאליו יתמוסף ולא נתפס תחת
 הראשון הלכך נעין מטעם דקדש שני
 לא תפשוט ליה משום ליה: **המתפייס.**
 זה תחת הראשון שהשני כקדושה של
 אחר ולא מחמת עצמה כהוה לו:
ואם כבהמה הטמאה. הוה ליה למכתב
 ואם כבהמה טמאה כו' ואם כבהמה
 טמאה ליה לא משכח לה נמי שחפא
 הקדש שני שיתפייסה לנדק הבית
 תחת נדק הבית אחר: **וכולה לשמים.**
 שאין לנעלים בה כלום דסתם הקדש
 כבהמה טמאה לנדק הבית היא: **ומעלין**
בה. שחפא קמ"ד דמעילה ממש קאמר
 ולא אפשר ליה לאוקומא הכי חדא
 דקרא לא נמעילה משמע ועוד דלפילו
 ליה גבה כל הני שיכל מעילה לענין
 הקדש: **דלמא לענין חומש קאמר.**
 זה מעילה לאו מעילה ממש קאמר
 ולא נהנה מן ההקדש אלא בחומש
 קאמר ונבא לפדות הקדש קאמר וקרי
 לחומש מעילה משום דמעילה נמי
 שייך חומש ולמעוטי הקדש שני
 אחא ודכדי יהושע בן לוי:
 כדמלע

קבא ו מ"י ס"ו מהל'
 נזלה ופסיה הל'
 י' סגן שני עג:
 ק"ו ב מ"י ס"ו מהל'
 חרות הל' 6 סגן
 לאון דמי:
 ק"ח ג מ"י ס"ו הל' 3
 סגן שס:
 ק"ה ב מ"י ס"ו הל' 10
 סגן שס:
 ק"ב ו מ"י ס"ו מהל'
 חשע שני הל' ג:
 ק"ב א מ"י ס"ו מהל'
 ערכין הל' 3 סגן
 שני קלג:
 ק"ב ב מ"י ס"ו הל' 7:
 מעילה הל' 1 סגן
 עשין הל' 1 סגן

תורה אור השלם
 1 או מכל אשר ישבע
 עליו לשקר ושלם אותו
 בראשו וחמישיתו יסף
 עליו לאשר הוא לו
 יתנו כיום אשמתו:
 ויקרא ה כד
 2 ואיש כי יאכל קדש
 בשגגה וחסף חמישיתו
 עליו ונתן לכתוב את
 הקדש: ויקרא כב יד
 3 ואם המקדש יגאל
 את ביתו וסף חמישית
 כסף ערכך עליו והיה
 לו: ויקרא כו טו
 4 ואם בבהמה הטמאה
 ופרה בערפך וסף
 חמישיתו עליו ואם לא
 יגאל ותמכר בערפך:
 ויקרא כו כו

דחומשא משום חוספות או עממא
 תרומה לאו משום משמעותא הוא אלא
 משום דקיימא לן גורעין ומוסיפין ודורשין
 ביה יסף חמישיתו ושבית ליה כסף
 חמישית אע"ג דשקלת כו'. ואם חלמך
 נישדיה כדמלע מידיה וקרי חמישית
 כסף ערכך לא אשכחן גורעין ומוסיפין
 להפסוק את החיבה
 * אלא או כדאש או כסופה כדלמירין
 כסדר יומא (דף מה). ולקח מדס הפסד
 דס מהפסד יקבלנו: **סופוק ליה כו'.**
 מאי קמנעיא ליה לרבא מיפוק
 ליה דאם חזר וחילל את החומש הראשון
 אין מוסף חומש דהוה ליה הקדש
 שני אפילו חזר וחילל קרן עצמו שהתפייס
 תחת הראשון אין מוסף חומש: **וא"ר**
 יהושע בן לוי כו'. וילף לה מקרא
 שנשמעה: **חומש כחפסא הקדש דמי.**
 שהרי מאליו יתמוסף ולא נתפס תחת
 הראשון הלכך נעין מטעם דקדש שני
 לא תפשוט ליה משום ליה: **המתפייס.**
 זה תחת הראשון שהשני כקדושה של
 אחר ולא מחמת עצמה כהוה לו:
ואם כבהמה הטמאה. הוה ליה למכתב
 ואם כבהמה טמאה כו' ואם כבהמה
 טמאה ליה לא משכח לה נמי שחפא
 הקדש שני שיתפייסה לנדק הבית
 תחת נדק הבית אחר: **וכולה לשמים.**
 שאין לנעלים בה כלום דסתם הקדש
 כבהמה טמאה לנדק הבית היא: **ומעלין**
בה. שחפא קמ"ד דמעילה ממש קאמר
 ולא אפשר ליה לאוקומא הכי חדא
 דקרא לא נמעילה משמע ועוד דלפילו
 ליה גבה כל הני שיכל מעילה לענין
 הקדש: **דלמא לענין חומש קאמר.**
 זה מעילה לאו מעילה ממש קאמר
 ולא נהנה מן ההקדש אלא בחומש
 קאמר ונבא לפדות הקדש קאמר וקרי
 לחומש מעילה משום דמעילה נמי
 שייך חומש ולמעוטי הקדש שני
 אחא ודכדי יהושע בן לוי:
 כדמלע